

Minakowski, Jerzy

Materiały bibliograficzne do działalności Mazurskiego Związku Ludowego

---

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 3, 384-392

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JERZY MINAKOWSKI

MATERIAŁY BIBLIOGRAFICZNE DO DZIAŁALNOŚCI MAZURSKIEGO ZWIĄZKU LUDOWEGO

W tok polskich przygotowań do plebiscytu włączył się, obok innych polskich organizacji, utworzony 19 listopada 1919 r. Mazurski Związek Ludowy. W skład Zarządu MZL weszli: Fryderyk Leyk (przewodniczący), Andrzej Czezcza (wiceprezes), Jan Jagielko — Jägerthal (sekretarz), Jan Majkowski (skarbnik). W opracowanym przez Fryderyka Leyka statucie Związku położono nacisk na fakt przynależności Mazurów do narodu polskiego i konieczność przyłączenia Mazur do Polski. Mazurski Związek Ludowy postulował utworzenie w granicach Polski województwa mazurskiego o szerszej autonomii¹. Za konieczne uważano przeprowadzenie na Mazurach reformy rolnej.

Dnia 13 kwietnia 1920 r. na zjeździe w Olsztynie włączono do Związku działające na Mazurach Rady Ludowe. Na ich miejsce postanowiono zorganizować rady powiatowe MZL².

Utworzony w ramach MZL Wydział Statystyczny postawił sobie za cel wyszukiwanie i rejestrację Polaków uprawnionych do głosowania w plebiscycie na Mazurach. W prasie terenów plebiscytowych oraz w prasie polskiej drukowano odezwy, wzywające do rejestracji.

W końcu maja 1920 r. ukazał się w Olsztynie pierwszy numer czasopisma w języku niemieckim — organu Mazurskiego Związku Ludowego, „Masurische Volkszeitung”. Redaktorem naczelnym był Fryderyk Leyk, redaktorem odpowiedzialnym — Paweł Rakowski. Ukazało się tylko kilka numerów czasopisma, gdyż Niemcy przekupili pracowników drukarni, co spowodowało zawieszenie jego wydawania³ już w czerwcu 1920 roku.

Mazurski Związek Ludowy wspólnie z Mazurskim Komitetem Plebiscytowym zorganizował w dniu 8 lutego 1920 r. w Działdowie polski wiec, mający na celu rozbudzenie zainteresowania ludności części Mazur, przyłączonej do Polski bez plebiscytu, losami Mazurów na terenach plebiscytowych. Dnia 17 czerwca 1920 r. Mazurski Związek Ludowy zorganizował wiec plebiscytowy w Szczytnie. Przejawów propagandy polskiej na Mazurach prowadzonej przez Związek było zapewne więcej, nie znalazłem jednak wzmianek o nich w ówczesnej prasie.

Mazurski Związek Ludowy brał również udział w akcji protestacyjnej przeciwko plebiscytowi. Fryderyk Leyk opracował memoriał do państw koalicji, żądający zagwarantowania równouprawnienia ludności polskiej na Mazurach, wydalenia z terenu plebiscytowego niemieckich organizacji wojskowych i półwojskowych, jak: *Sicherheitspolizei*, *Einwohnerwehr*, *Sicherheits-*

¹ Fryderyk Leyk - R ó ż y ń s k i, *Wspomnienia działacza plebiscytowego na Mazurach*, Kom. Maz.-Warm., 1958, nr 1, s. 55.

² *Gaz. Warsz.*, 1920, nr 105: 17 IV, s. 3.

³ Por. wspomnienia Fr. L e y k a w niniejszym numerze.

wehr, Bürgerwehr oraz obsadzenia terenu plebiscytowego odpowiednio licznymi siłami koalicyjnymi. W memoriale postulowano również usunięcie z terenu plebiscytowego wyższych władz niemieckich i niemieckiego aparatu urzędniczego, oraz odłączenie tych terenów pod względem administracyjnym od reszty prowincji wschodniopruskiej. Protestowano przeciwko przedwczesnemu terminowi plebiscytu. W dniu 15 kwietnia 1920 roku delegacja Mazurskiego Związku Ludowego złożyła podobną notę na ręce komisji koalicyjnej w Olsztynie⁴.

Członkowie Mazurskiego Związku Ludowego prowadzili również polemikę z Niemcami w sprawach dotyczących terenów plebiscytowych na łamach prasy.

* * *

Niniejszy spis jest częścią opracowanej przeze mnie obszernej (około 4 tys. pozycji) „Bibliografii plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu w 1920 roku”, do której zbierałem materiały z kilkunastu dzienników i tygodników, ukazujących się w okresie 28 VI 1919 r. — 30 XI 1920 r. na Warmii, Mazurach i Powiślu oraz w Polsce i w Gdańsku. W niniejszym opracowaniu wykozystałem następujące czasopisma (skrótów tytułów podaję w formie, w jakiej występują w spisie):

Beil. Gaz. Olszt.	— Beilage zu Nr... der „Gazeta Olsztyńska”, Olsztyn
Czas	— Czas, Kraków
Dz. Gd.	— Dziennik Gdański, Gdańsk
Gaz. Gd.	— Gazeta Gdańska, Gdańsk
Gaz. Olszt.	— Gazeta Olsztyńska, Olsztyn
Gaz. Pol. dla pow. nadwiśl.	— Gazeta Polska dla powiatów nadwiślańskich, Kwidzyn
Gaz. Warsz.	— Gazeta Warszawska, Warszawa
Głos Nar.	— Głos Narodu, Kraków
Mas. Volksztg	— Masurische Volkszeitung, Olsztyn
Mazur	— Mazur, Szczytno
Piast	— Piast, Kraków
Robotn.	— Robotnik, Warszawa
Spr. Robotn.	— Sprawa Robotnicza, Warszawa

Opisy artykułów w spisie ułożono chronologicznie. Jeśli w kilku artykułach opisywano to samo wydarzenie, dokładniej omówiono je w pierwszym, pod względem chronologicznym, opisie, a w pozostałych odsyła się do tego opisu przez użycie sformułowania: „treść jak w poz. ....”.

W spisie uwzględniono również informacje dotyczące osób, będących działaczami Mazurskiego Związku Ludowego. Z powodu braku materiału ograniczają się one do osoby prezesa Związku, Fryderyka Leyka. Uwzględniono także artykuły autorstwa członków MZL.

BIBLIOGRAFIA

- [LEYK Fryderyk] FRIEDRICH L.: Wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein [Kto pod kim dołki kopie, sam w nie wpada]. — Beil. Gaz. Olszt. 1919 nr 10: 16 IX s. 1.
Polemika z artykułem w „Blatt des Ostdeutschen Heimatdienstes” na temat propagandy polskiej na terenach plebiscytowych,

⁴ Gaz. Warsz., 1920, nr 108: 20 IV, s. 4.

uprawianej rzekomo przez ludzi z zewnątrz. Powoływanie się na autorów niemieckich, stwierdzających polskość Mazurów. Terror niemiecki i utrudnianie polskiej akcji plebiscytowej przez urzędników niemieckich. Porównanie położenia gospodarczego Polski i Niemiec.

2. MAZURZY u stóp pomnika Kopernika. — Głos Nar. 1920 nr 23: 25 I s. 2. Kronika.

Delegacja z Mazur wzięła udział w obchodach ku czci Mikołaja Kopernika w Warszawie w dniu 18 stycznia 1920 roku. Przemawiał m. in. prezes MZL, Fryderyk Leyk, wyrażając wiarę w powrót Mazur w granice Polski.

3. PRZYBYCIE superintendenta z Warszawy. — Gaz. Warsz. 1920 nr 38: 8 II s. 6. Ostatnie wiadomości.

Superintendent ks. Juliusz Bursche i Fryderyk Leyk przybyli do Działdowa w celu nawiązania kontaktu z ludnością części Mazur, przyłączonej do Polski bez plebiscytu i zorientowania się w sytuacji Mazurów — protestantów pod panowaniem polskim.

4. PIERWSZY wiec polski na Mazurach. — Gaz. Warsz. 1920 nr 40: 10 II s. 4. Z całej Polski.

Wiec polski w Działdowie w dniu 8 lutego 1920 roku, zwołany przez Komitet Mazurski i Mazurski Związek Ludowy z udziałem Fryderyka Leyka. Rezolucja o konieczności uświadamiania Mazurów z terenu plebiscytowego.

5. DZIAŁDOWO, 10 lutego. — Czas 1920 nr 36: 10 II s. 3. Przed plebiscytami.

Treść jak w poz. 4.

6. MAZURZY chcą być obywatelami Polski. — Głos Nar. 1920 nr 37: 11 II s. 3.

Treść jak w poz. 4.

7. ZGROMADZENIE Mazurów w Działdowie. — Mazur 1920 nr 16: 12 II s. 1.

Treść jak w poz. 4.

8. DZIAŁDOWO. — Gaz. Gd. 1920 nr 35: 14 II s. 2. Wiadomości potoczne.

Treść jak w poz. 4.

9. MAZURSKI Związek Ludowy. — Mazur 1920 nr 21: 24 II s. 1. Sprawy plebiscytowe.

W Warszawie powstał Mazurski Związek Ludowy. Prezesem tymczasowej komisji wykonawczej Związku został Fryderyk Leyk. Związek stawia sobie za cel m. in. działanie w celu zjednoczenia Mazur z Polską.

10. PIERWSZE zgromadzenie ludowe na Mazurach. — Piast 1920 nr 9: 29 II s. 4.

Treść jak w poz. 4.

11. DO ludności mazurskiej! — Mazur 1920 nr 26: 6 III s. 1.
Założony w Olsztynie Mazurski Związek Ludowy wzywa do współpracy w uświadamianiu ludności mazurskiej.
12. TERROR niemiecki. — Gaz. Warsz. 1920 nr 100: 12 IV s. 4.
Na terenach plebiscytowych.
Aresztowanie przez Niemców w Olsztynie prezesa MZL, Fryderyka Leyka.
13. NA MAZURACH. — Robotn. 1920 nr 100: 12 IV s. 2. Na terenach plebiscytowych.
M. in. pobicie na dworcu w Olsztynie Fryderyka Leyka.
14. ZJAZD ludowy na Mazurach Pr.[uskich]. — Gaz. Warsz. 1920 nr 105: 17 IV s. 3. Dzień polityczny.
Zjazd delegatów MZL i Rad Ludowych w Olsztynie dnia 13 IV 1920 roku. Połączenie organizacji w jeden Mazurski Związek Ludowy z Fryderykiem Leykiem jako prezesem. Postanowienie organizowania rad powiatowych MZL w miejsce byłych Rad Ludowych. Dążenie do zapobieżenia gwałtom niemieckim na terenach plebiscytowych poprzez interwencje u władz koalicyjnych. Postanowienie zwrócenia się do Sejmu R.P. o wysłanie na Mazury sejmowej komisji plebiscytowej w celu zorientowania mieszkańców Polski w warunkach polskiej akcji na Mazurach.
15. MAZURZY do Ententy. — Gaz. Warsz. 1920 nr 106: 18 IV s. 2.
Memoriał Mazurskiego Związku Ludowego do państw koalicji w sprawie wprowadzenia równouprawnienia ludności polskiej na terenach plebiscytowych, zlikwidowania niemieckich organizacji o charakterze wojskowym i utworzenia w ich miejsce koalicyjnej straży bezpieczeństwa. Żądanie usunięcia wyższych władz niemieckich i oddzielenia terenu plebiscytowego pod względem administracyjnym od reszty prowincji wschodniopruskiej. Żądanie odbycia głosowania najwcześniej po półtorarocznej przerwie od chwili spełnienia polskich postulatów, aby mogła się swobodnie rozwijać polska agitacja.
16. BACZNOŚĆ, Mazurzy! — Robotn. 1920 nr 107: 19 IV s. 2—3.
Wydział Statystyczny Mazurskiego Związku Ludowego wzywa do podawania adresów Polaków spoza terenu plebiscytowego, uprawnionych do głosowania.
17. BACZNOŚĆ Mazurzy! — Gaz. Warsz. 1920 nr 108: 20 IV s. 7.
Treść jak w poz. 16.
18. STANOWCZE żądania przedstawicieli ludu mazurskiego. — Gaz. Gd. 1920 nr 91: 20 IV s. 1. Sprawy polskie.
Treść jak w poz. 15.
19. ŻĄDANIA Mazurów. — Gaz. Warsz. 1920 nr 108: 20 IV s. 4.
Na terenach plebiscytowych.
Delegacja Mazurskiego Związku Ludowego przedstawiła dnia 15 kwietnia 1920 roku komisji koalicyjnej w Olsztynie żądania:
1) zajęcia całego obszaru plebiscytowego przez wojska alianckie,

2) rozwiązania „Einwohnerwehrow” i „Bürgerwehrow”; 3) odroczenia terminu głosowania o kilkanaście miesięcy; 4) wysyłania wojsk alianckich dla ochrony polskich wieców.

20. ŻĄDANIA ludności polskiej. — Robotn. 1920 nr 109: 21 IV s. 4. Telegramy.

Treść jak w poz. 19.

21. „ŻĄDANIE wkroczenia wojsk polskich byłoby zaczątkiem nowej wojny”. — Gaz. Pol. dla pow. nadwiśl. 1920 nr 23: 22 IV s. 2. Ze świata.

Treść jak w poz. 19.

22. DELEGACJA u komisji międzysojuszniczej. — Dz. Gd. 1920 nr 90: 22 IV s. 3. Telegramy.

Treść jak w poz. 19.

23. ŻĄDANIA Polaków na Mazurach. — Głos Nar. 1920 nr 97: 22 IV s. 1.

Treść jak w poz. 19.

24. ODROCZENIE plebiscytu na Warmii i na Mazowszu. — Czas 1920 nr 96: 22 IV s. 2. Przed plebiscytami.

Treść jak w poz. 19.

25. „ŻĄDANIE wkroczenia wojsk polskich byłoby zaczątkiem nowej wojny”. — Gaz. Olszt. 1920 nr 50: 24 IV s. 3. Wiadomości z bliska i z daleka.

Treść jak w poz. 19.

26. ŻĄDANIA polskie. — Mazur 1920 nr 47: 27 IV s. 2. Sprawy plebiscytowe.

Treść jak w poz. 19.

27. POGROMY Polaków na Mazurach. — Głos Nar. 1920 nr 103: 29 IV s. 1—2.

W skład komisji śledczej w sprawie pogromów Polaków w Giżycku i Biskupcu Reszelskim wszedł Zakrzewski z ramienia Mazurskiego Związku Ludowego.

28. OLSZTYN 29 kwietnia. — Czas 1920 nr 103: 30 IV s. 3. Przed plebiscytami.

Treść jak w poz. 27.

29. BACZNOŚĆ Mazurzy! — Dz. Gd. 1920 nr 99: 2 V s. 4. Komunikaty i odezwy.

Wydział statystyczny Mazurskiego Związku Ludowego wzywa do podawania adresów uprawnionych do głosowania w plebiscycie na Mazurach.

30. BACZNOŚĆ Mazurzy! — Gaz. Gd. 1920 nr 102: 2 V s. 1.

Treść jak w poz. 29.

31. BACZNOŚĆ Mazurzy! — Spr. Robotn. 1920 nr 18: 2 V s. 4. Kronika.
Treść jak w poz. 29.
32. BACZNOŚĆ MAZURZY! — Piast 1920 nr 18: 2 V s. 18. Kronika.
Treść jak w poz. 29.
33. BACZNOŚĆ Mazurzy! — Gaz. Olszt. 1920 nr 56: 8 V s. 4.
Treść jak w poz. 29.
34. BACZNOŚĆ Mazurzy! — Mazur 1920 nr 53: 11 V s. 2; nr 56: 20 V s. 2; nr 59: 29 V s. 2; nr 60: 1 VI s. 2; nr 61: 3 VI s. 2.
Treść jak w poz. 29.
35. NA terenach plebiscytowych Warmii i Mazowsza. — Robotn. 1920 nr 146: 1 VI s. 4—5. Telegramy.
M. in. w Olsztynie ukazał się pierwszy numer czasopisma plebiscytowego, wydawanego przez Mazurski Związek Ludowy w języku niemieckim, „Masurische Volkszeitung”.
36. OLSZTYN, 31, 5. — Gaz. Pol. dla pow. nadwiśl. 1920 nr 55: 5 VI, dod. s. 1. Z bliska i z daleka.
Treść jak w poz. 35.
37. NOWE pismo na Mazurach. — Gaz. Gd. 1920 nr 127: 5 VI s. 3. Wiadomości telegraficzne.
Treść jak w poz. 35.
38. C. K.: Masuren! Augen auf! [Mazurzy! Otwórzcie oczy!]. — Mas. Volksztg 1920 nr 5: 8 VI s. 1.
Ciężkie położenie Mazurów przed i w czasie I wojny światowej. W wypadku przyłączenia do Niemiec los Mazurów nie ulegnie poprawie. Mazurski Związek Ludowy zabiega o przyznanie autonomii dla Mazur w granicach Polski. Mazurzy powinni działać, mając na celu przyłączenie kraju do Polski oraz wstępować w szeregach Mazurskiego Związku Ludowego.
39. Über den Abstimmungstermin... [O terminie plebiscytu...]. — Mas. Volksztg 1920 nr 5: 8 VI s. 1.
Konferencja Ambasadorów w Paryżu ma powziąć decyzję w sprawie wzmocnienia sił policyjnych w okręgach olsztyńskim i kwidzińskim oraz odroczenia plebiscytu na czas nieokreślony. Polska powinna zaktywizować propagandę na terenach plebiscytowych.
40. r.: Abstimmungstag der 11 Juli [Dzień plebiscytu 11 lipca]. — Mas. Volksztg 1920 nr 5: 8 VI s. 2.
Koalicja nazaczyła termin plebiscytu na Warmii i Mazurach na dzień 11 lipca 1920 r. Hindenburg wydał odezwę do ludności terenów plebiscytowych, wzywającą do głosowania za Niemcami. Mazurzy zawsze byli i pozostaną Polakami, co zostanie udokumentowane w dniu głosowania. Wezwanie do oddania głosu na Polskę.

41. IN Grieslinen, Gr. Purden und Wuttrienen... [W Gryźlinach, Purdzie Wielkiej i Butrynach...]. — Mas. Volksztg 1920 nr 5: 8 VI s. 3—4. Lokales und Provinzielles [Wiadomości lokalne i prowincjonalne].
Polskie wiece w dniu 6 czerwca 1920 r. w Gryźlinach, Purdzie Wielkiej i Butrynach w pow. olsztyńskim. Deklaracje głosowania w plebiscycie na Polskę.
42. DEUTSCHE Befürchtungen und Anmassungen [Niemieckie obawy i roszczenia]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VI s. 1.
Niemcy stosują wobec chwiejnych Polaków na terenie plebiscytowym presję ekonomiczną, skłaniając ich do wyparcia się polskości.
43. WIE in Deutschland mit Staatseigentum gewirtschaftet wird. Die Verschiebung des Sennelagers [Jak się w Niemczech gospodaruje w majątkach państwowych]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VI s. 1.
Przykład paskarstwa w Niemczech. Za takimi Niemcami Mazurzy nie będą głosować.
44. SAMMELT und einigt Euch! [Zbierzcie się i zjednoczcie!]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VI s. 2.
Krzywdy Mazurów podczas I wojny światowej. Polskie pochodzenie Mazurów. Wezwanie do działania w celu przyłączenia Mazur do Polski.
45. Ein AUFRICHTIGER MASURE [Szczery Mazur]: Ein Spion des Herrn Worgitzki in Warschau [Szpieg Worgitzkiego w Warszawie]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VI s. 2.
Hulaszcze życie szpiega niemieckiego w Warszawie. Jeśli Mazury zostaną przyłączone do Niemiec, ludność będzie musiała pokryć koszt utrzymania niemieckich szpiegów.
46. AM Sonntag... [W niedzielę...]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VI s. 3. Lokales und Provinzielles [Wiadomości lokalne i prowincjonalne].
Zapowiedź koncertu ludowego w Szczytnie dnia 13 VI 1920 r. organizowanego przez Mazurski Związek Ludowy.
47. EINE Fahrt von Lyck nach Ortelsburg am 25 Mai 1920 [Podróż z Ełku do Szczytna dn. 25 maja 1920 r.]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VII s. 3. Lokales und Provinzielles [Wiadomości lokalne i prowincjonalne].
Napad w pociągu na Polaka, podejrzanego o to, że jest polskim agentem.
48. WILLENBERG [Wielbark]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VI s. 4. Lokales und Provinzielles [Wiadomości lokalne i prowincjonalne].
Niemka grozi polskim dziewczętom aresztowaniem za branie udziału w polskich zabawach ludowych w Wielbarku.
49. G. G.: Ortelsburg [Szczytno]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VI s. 4. Lokales und Provinzielles [Wiadomości lokalne i prowincjonalne].

Zebranie niemieckich mężów zaufania w Szczytnie z udziałem Maxa Worgitzkiego. Postanowienie osłabienia terroru wobec ludności polskiej z obawy przed możliwością odroczenia plebiscytu.

50. WARSCHAU, 5 Juni [Warszawa, 5 czerwca]. — Mas. Volksztg 1920 nr 6: 10 VI s. 4. Tagesbericht der Polnischen Telegraphischen Agentur PAT [Raport dzienny Polskiej Agencji Telegraficznej PAT].
Legacja włoska w Warszawie zaprzecza informacji podanej w „Marienburger Zeitung”, jakoby prof. Franco Marano wypowiedział się, że Malbork jest miastem niemieckim.
51. MASUREN! Augen auf! [Mazurzy! Otwórzcie oczy!]. — Mas. Volksztg 1920 nr 7: 15 VI s. 1.
Podkreślenie znaczenia plebiscytu dla dalszych losów Mazur. Polska przeprowadzi na Mazurach reformę rolną — ziemia zostanie rozparcelowana wśród ludności. Mazurzy powinni dla swego dobra oddać w plebiscycie głos na Polskę.
52. WAS wird das neue Heer in Deutschland kosten? [Ile będzie kosztować nowej wojsko w Niemczech?]. — Mas. Volksztg 1920 nr 7: 15 VI s. 1.
Wielkie koszty utrzymania wojska w Niemczech spowodują obciążenie ludności większymi podatkami. Jeśli Mazurzy nie chcą płacić tych podatków, powinni głosować w plebiscycie na Polskę.
53. LEBENSMITTELPREISE in Deutschland! Das Existenzminimum im Mai. [Ceny środków spożywczych w Niemczech! Minimum dla życia w maju]. — Mas. Volksztg 1920 nr 7: 15 VI s. 2.
Ceny podstawowych produktów spożywczych wzrosły w Niemczech trzynastokrotnie w porównaniu z rokiem 1914. Porównanie cen w Berlinie i w Warszawie. Mazurzy powinni głosować w plebiscycie na Polskę.
54. EIN Dringlichkeits — Antrag des Abgeordneten Herz... [Wniosek nagły posła Herza...]. — Mas. Volksztg 1920 nr 7: 15 VI s. 2—3.
Wniosek nagły posła Władysława Herza i tow. z Narodowej Partii Robotniczej w Sejmie Polskim dn. 12 VI 1920 r. w sprawie terroru niemieckiego na Mazurach. Wezwanie rządu do założenia protestu u Rady Najwyższej Koalicji w Paryżu. Żądanie zaktywizowania działalności komisji koalicyjnych i zapewnienia swobodnego wypowiedzenia się w plebiscycie ludności polskiej.
55. ALLENSTEIN [Olsztyn]. — Mas. Volksztg 1920 nr 8: 15 VI s. 3. Lokales und Provinzielles [Wiadomości lokalne i prowincjonalne].
Przedstawiciel Francji w olsztyńskiej komisji koalicyjnej, Couget, opuszcza teren plebiscytowy, mianowany przez swój rząd na placówkę dyplomatyczną w Pradze.
56. WIELKIE zgromadzenie ludowe w Szczytnie... — Mazur 1920 nr 67: 17 VI s. 1.
Zapowiedź wiecu plebiscytowego w Szczytnie dn. 17 czerwca 1920 r., organizowanego przez Mazurski Związek Ludowy.

57. Wasz brat MAJKOWSKI: Co to jest czas plebiscytowy i do czego nas zobowiązuje? — Mazur 1920 nr 72: 29 VI s. 2, nr 73: 1 VII s. 1—2, nr 74: 3 VII s. 1—2, nr 75: 6 VII s. 1—2, nr 76: 8 VII s. 2—3.

Podkreślenie wagi okresu przed plebiscytem dla dalszych losów ludności polskiej na Warmii, Mazurach i Powiślu. Uzasadnienie konieczności oddania głosu na Polskę. Omówienie pochodzenia Mazurów i historii Mazur.

58. PAN Fryderyk Leyk... — Mazur 1920 nr 73: 1 VII s. 2. Sprawy plebiscytowe.

Prezes Mazurskiego Związku Ludowego, Fryderyk Leyk, prosi o złośliwe insynuacje, podane w „Ostdeutsche Nachrichten” i „Allensteiner Volksblatt”, jakoby przeszedł na stronę niemiecką. Leyk stwierdza, że jest Mazurem — Polakiem.

JERZY MINAKOWSKI

BIBLIOGRAPHY OF THE MASURIAN POPULAR UNION

Summary

Masurian Popular Union — an autochthonic political organization in Masuria — took an active part in Polish preparations for the 1920 plebiscite in Masuria. The members of this Union, headed by its chairman, Fryderyk Leyk, organized meetings in many towns and villages of the Olsztyn plebiscite area. They also took an active part in the meetings organized in the district of Działdowo — a scrap of Masuria that has been granted to Poland without plebiscite — in order to interest its inhabitants in the fate of their kin from across the frontier.

Among other activities the Union undertook also the task to supply the press with Polish propaganda. The list of the articles published above is a part of a larger work *Bibliografia plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu w 1920 roku* (Bibliography of the 1920 Plebiscite in Warmia, Masuria and Powiśle). It includes the articles that have appeared in Polish newspapers published on the plebiscite area, in the Polish press at Gdańsk and in some periodicals published in Poland during the period July 1919 — November 1920.